

LANDELIJKE VAKGROEP
AANDACHTSFUNCTIONARISSEN
KINDERMISHANDELING

Training
Verbeterde meldcode
met afwegingskader
Algemeen

Welkom

- ⊙ **Voorstellen van de trainer**
- ⊙ **Voorstellen aan elkaar**

Programma

- ◉ **De verbeterde meldcode**
- ◉ **Structurele en acute onveiligheid**
- ◉ **Disclosure**
- ◉ **Voorbeelden per beroepsgroep**
- ◉ **Participatie kind**
- ◉ **Nieuwe werkwijze Veilig Thuis**
- ◉ **Oefenen met afwegingskader (AWK)**

Meldcode

De meldcode is een stappenplan waarin wordt aangegeven hoe de professional, behoort om te gaan met het signaleren en melden van HG en KM ter ondersteuning van zijn/haar besluit om wel/niet te melden

De meldcode is vanaf 1 juli 2013 verplicht, vanaf 2019 is het verplicht om de verbeterde meldcode met het afwegingskader te gebruiken

Waarom verbeterde meldcode

- **Eerder geweld is de belangrijkste voorspeller van toekomstig geweld**
- **Professional meestal kort betrokken**
- **Onvoldoende info over eerder geweld**
- **Te weinig in beeld**
- **Niet de mogelijkheid om te signaleren of het geweld terugkeert**
- **VT kan signalen over een langere periode bij elkaar brengen**

Wat verandert
er?

In stap 4 en 5
een
afwegingskader

3
Meldnormen

Acute- en
structurele
onveiligheid

Onthulling

Meldnormen: is melden noodzakelijk?

1. In alle gevallen van (vermoedens van) ernstig HG/KM, vermoedens van acute en/of structurele onveiligheid. Bij onthulling van een slachtoffer kan dit opgevat worden als acute crisis en valt onder meldnorm 1
2. In alle andere gevallen waarin je meent dat je, gelet op je competenties, verantwoordelijkheden en professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of organiseren
3. Wanneer je hulp biedt of organiseert om zorgvragers te beschermen tegen het risico op HG/KM en constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die direct in fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft bescherming nodig

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld.
Denk ook aan psychiatrie, verslaving

Onthulling/Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen of zich uiten bij een professional, zonder hulp te vragen dienen gemeld te worden bij VT

Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk HG/KM betekent dit vaak dat het slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid/welzijn van zichzelf of gezinsleden

Stap 1

In kaart brengen van signalen
Kindcheck

Wie:

Stap 2

Advies vragen AF/deskundige
collega en bij twijfel VT.
Bij twijfel letseldeskundige

Wie:

Stap 3

Gesprek met betrokken en
indien mogelijk met het kind

Wie:

Stap 4

Wegen van het geweld aan de
hand van het afwegingskader.
Bij twijfel: altijd contact met VT

Wie

Stap 5

Beslissen met VT

Is melden
noodzakelijk

Is hulp inzetten/organiseren
(ook) mogelijk?

Wie:

Stap 1

In kaart brengen van signalen
Kindcheck

Wie:

Stap 2

Arts verplicht advies vragen bij
VT, advies bij AF.
Bij twijfel letseldeskundige

Wie:

Stap 3

Gesprek met betrokkem en
indien mogelijk met het kind

Wie:

Stap 4

Zonodig overleg met betrokken
professionals

Wie

Stap 5

Beslissen over melding
bij VT via
afwegingskader

Is melden
noodzakelijk

Is hulp inzetten/organiseren
(ook) mogelijk?

Wie:

Stap 1

- ◉ **Signalen in kaart brengen**
- ◉ **Kindcheck**
- ◉ **Documenteren**

Kindcheck

- ⊙ **Alle professionals die onder de wet meldcode vallen**
- ⊙ **Door medische of andere situatie het risico bestaat op ernstige schade voor kinderen waar hij zorg voor draagt**
- ⊙ **Psychiatrie, verslaving, dreigende uithuiszetting, geweld tussen huisgenoten, geldt ook bij zwangere vrouwen met zorg**
- ⊙ **Ook voor adolocenten bij aanwezige broertjes/zusjes**

Stap 2

- ◉ **Interne deskundige college/AF**
- ◉ **Bij twijfel altijd Veilig Thuis**
- ◉ **Bij twijfel deskundige letselaanduiding (forensisch)**
- ◉ **Overwegen melding verwijzindex**
- ◉ **Arts altijd Veilig Thuis raadplegen**
- ◉ **Documenteren**

Stap 3

- ⊙ **Delen van de zorg met de betrokkenen**
- ⊙ **Gesprek met kind, indien mogelijk**
- ⊙ **Documenteren**

Stap 4

- ⊙ **Weging van de aard en de ernst aan de hand van het afwegingskader**
- ⊙ **Maak gebruik van de 5 vragen (afwegingen)**
- ⊙ **Bij twijfel opnieuw Veilig Thuis raadplegen**
- ⊙ **Documenteren**

Afweging 1

1. Heb ik op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging) van HG/KM?

Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier

Ja: Ga verder met afweging 2

Afweging 2

Meldnorm 1

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

Nee: Ga verder met afweging 3

Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met VT doorlopen.

Afweging 3

Meldnorm 2 en 3

3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) HG/KM af te wenden?

Bij acute- en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met VT doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Ga verder met afweging 4

Afweging 4

Meldnorm 2 en 3

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) HG/KM af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?

Bij acute- en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met VT doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5

2
W
A
K
2
0
1
8

Afweging 5

Meldnorm 2 en 3

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?

Bij acute- en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met VT doorlopen.

- Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis
- Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen samenwerkingspartners

Stap 5

- **Beslissen samen met Veilig thuis**
- **De professional doorloopt samen met de medewerker van VT de laatste 3 vragen van het afwegingskader**

De beslissing kan worden:

- 1. Is melden noodzakelijk?**
- 2. Is hulp bieden of organiseren (ook) mogelijk?**

Als hulp inzetten of organiseren (ook)
mogelijk is:

Er zijn vereisten aan het bieden/organiseren van goede
hulp

En vereisten wanneer hulp bieden/organiseren
onvoldoende mogelijk is

Goede hulp moet voldoen aan:

- **Voldoende zicht op (on)veiligheid**
- **Voldoende zicht op gebeurtenissen verleden**
- **Broepskrachten hebben focus op stoppen van geweld, herstel van veiligheid**
- **Hulp is gericht op versterken van de veerkracht en herstel van schade**
- **Gezamenlijke analyse, doelen en evaluaties**
- **Afspraken over samenwerking, regie omtrent de veiligheid**

Hulp is onvoldoende als

- **Onvoldoende zicht op (on)veiligheid heden**
- **Onvoldoende zicht op gebeurtenissen verleden**
- **Onvoldoende mogelijkheden om passende hulp te bieden gericht op veiligheid**
- **De onveiligheid niet stopt of zich herhaalt**

Definities en voorbeelden van
structurele en acute onveiligheid

dreamstime.com

Protocol

- **Stappen**
- **Wie doet wat in welke stap**
- **Wie beslist over wel/niet melden**
- **Hoe gaat de organisatie om met vertrouwelijke informatie**
- **Hoe worden de stappen gedocumenteerd**
- **Deskundigheid eerge relateerd geweld en VGV**
- **Overweging om te melden in verwijzindex Risicojongeren**
- **Informatie over meldrecht/meldplicht in relatie tot het beroepsgeheim**
- **Instructie kindcheck**
- **Participatie kind**

Essentieel dat zij
gezien en gehoord
worden door de
professional

Cijfers van jongeren
zelf: 184.000 tussen
11 en 17 jaar

Participatie kinderen

Benoem in stap 3
het kind expliciet
als gesprekspartner

Checklist met 9
actiepunten aanpassen
in de meldcode

Er is niemand die aan mij als kind vroeg wat ik wilde of nodig had.

Voor een mishandeld kind is het allerbelangrijkste dat er eerlijk met je gepraat wordt, dat je uitleg krijgt over wat er gebeurt en dat er duidelijkheid gegeven wordt over wat er voor je geregeld wordt.

Je wilt als kind écht weten waar je aan toe bent.

(jongere, 18 jaar)

9 actiepunten om de participatie te waarborgen

- **Scan de meldcode op het woord cliënt, patiënt**
- **Informatie over proces**
- **Informatie over recht veilig op te groeien**
- **Voorschriften vragen/luisteren visie kinderen**
- **Informatie over recht eigen mening**
- **Wegen van de mening in de besluitvorming**
- **De route benoemen bij disclosure**
- **Herstelgericht handelen**
- **Bijlagen opnemen met tips gespreksvoering**

B
W
A
K
2
0
1
8

Werkwijze Veilig Thuis

Radarfunctie

Vernieuwd triage
instrument

Monitoring wordt
uitgebreid

Meer samenwerking
tussen melder en VT

Vernieuwd
handelingsprotocol

1. Melden is noodzakelijk

Veilig Thuis kan inzetten:

- ◉ Dienst voor Veiligheidsvoorwaarden
- ◉ Onderzoek gevolgd door monitoren
- ◉ Overdracht aan (lopende) hulpverlening zonder monitoren

2. Hulp inzetten/organiseren is ook mogelijk

VT neemt de melding altijd aan en voert triage uit.

- ⦿ VT bekijkt of de professional in staat is de nodige hulp te bieden voor directe en stabiele veiligheid
- ⦿ Binnen 5 werkdagen bespreekt VT de uitslag triage met de professional
- ⦿ Bij acute onveiligheid wordt er snel gehandeld

1^e Contact melder en VT

Informatie verzamelen/vraagverheldering

- ◉ Aard/Ernst/veilgheid
- ◉ Mogelijkheden
- ◉ Verwachtingen
- ◉ Voorlichting werkwijze VT en afspraken

Uitgangspunt:

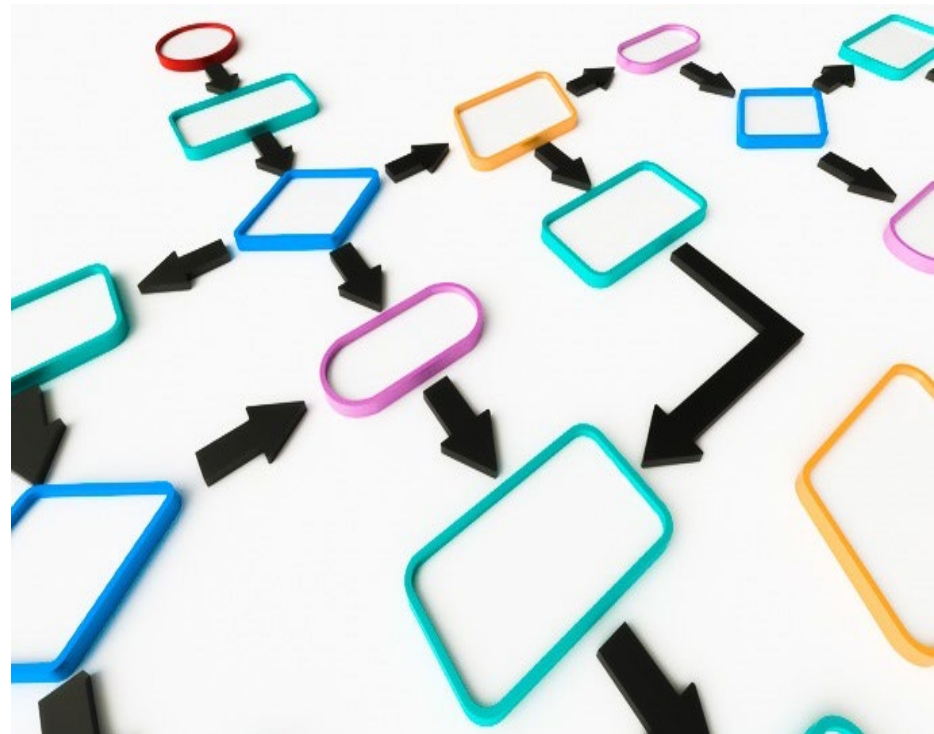
VT neemt iedere melding aan, uitgaande van het doorlopen van de stappen van de meldcode, inclusief het afwegingskader

Radarfunctie

- **Als men in stap 5 samen met VT gaat beslissen, wordt de betrokkene/het gezin altijd geregistreerd**
- **Zodat VT kan zien of er al eerder hulp is ingezet, waarvoor, wanneer, hoe vaak**

Triage

Drie fases van triage

Triage Fase 1

Fase 1. Informatie verzamelen

- ◉ VT register
- ◉ Gezagsregister
- ◉ Raad vd Kinderbescherming

Na contact met de betrokkene:

- ◉ Eventueel verwijzindex
- ◉ Eventueel politie/OM
- ◉ Eventueel overige ketenpartners

Triage Fase 2

Fase 2. Beoordelen van HG of KM

Veiligheidstaxatie:

- ◉ Acut onveilig?
- ◉ Structureel onveilig?
- ◉ Multiproblematische leefsituatie?

Triage Fase 3

Fase 3. Besluitvorming

Op basis van:

- ◉ Verhaal van de melder
- ◉ Informatiechecks
- ◉ Veiligheidstaxatie

Binnen 5 werkdagen triagebesluit:

- ◉ Inzet diensten VT of
- ◉ Overdracht of
- ◉ Afsluiten

Omgaan met risicofactoren

- ⦿ **Risicofactoren wegen niet mee in de veiligheidstaxatie, fase 1 van de triage (let daarop bij het concretiseren van zorg/signalen)**
- ⦿ **Risicofactoren worden wel geregistreerd, bij overdracht meegegeven en opgenomen in een hulpverleningsplan**
- ⦿ **Indien er geen sprake is van acute of structurele onveiligheid, wordt er meegedacht over vervolgstappen die gezet kunnen worden ter voorkoming van onveiligheid (is een advies en ondersteuning)**

Veiligheidsvoorwaarden

- ◉ **VT stelt veiligheidsvoorwaarden op om de directe veiligheid te herstellen**
- ◉ **Dit zijn BODEMEISEN die niet onderhandelbaar zijn**
- ◉ **Ze zijn de basis voor samenwerking tussen de betrokkenen. Professionals en VT**

Voorbeeld:

- ◉ Als baby Nina thuis woont, zijn ouders niet alleen met haar
- ◉ Het appartement van moeder is alleen toegankelijk met de sleutel die de verzorgers in bewaring hebben
- ◉ Als vaders drinkt, heeft hij geen contact met de kinderen

Wanneer monitoring VT

VT monitort:

- ◉ Na onderzoek
- ◉ Na veiligheidsvoorwaarden

Bij verantwoordelijkheid op veiligheid bij de professional is er vanuit VT geen monitoring.

Wel registratie in het registratiesysteem van VT voor de radarfunctie

Handelingsprotocol Veilig Thuis

Handelingsprotocol Veilig Thuis is vastgesteld (?) en te vinden op de website VNG (www.vng.nl)

Risicotaxatie

Risicotaxatie en veiligheidstaxatie

- ⊙ **Risicotaxatie is: het beoordelen van het risico dat een ouder/verzorger in de nabije of verre toekomst het kind schade toebrengt**
- ⊙ **Veiligheidstaxatie is: de huidige situatie beoordelen. Is het kind op dit moment veilig en zo nee, hoe komt dat?**

De veiligheid van een jeugdige

Het kind kan structureel rekenen op een volwassene die voorziet in zijn basale fysieke en emotionele behoefte, die hem beschermt tegen gevaar en die daarin continuïteit en voorspelbaarheid biedt.

- **De aanwezigheid van regelmaat en stabiliteit zoals: overzicht, structuur, continuïteit en voorspelbaarheid**
- **De lichamelijke en emotionele zorg voor de jeugdige. Basale verzorging, acceptatie en bescherming. Veilig opvoedingsklimaat en veilige woon- leefomgeving**
- **Een gevoel van geborgenheid, gebaseerd op de relatie met opvoeders en andere gezinsleden**
- **De afwezigheid van en bescherming tegen geweld en misbruik**

Definitie: Ten Berge en Bakker

Bij veiligheidstaxatie kijk je naar:

- ◉ **Wat is de grootste zorg**
- ◉ **Hoe weegt deze zorg, schaal van 0 tot 10**
- ◉ **Geef woorden aan je cijfer, waarom dit cijfer, concreet en waarneembaar**
- ◉ **Wat moet er gebeuren voor de veiligheid?**
- ◉ **Wanneer?**

Bij risicotaxatie kijk je naar:

- ⊙ **Zijn de fysieke en emotionele basisvoorwaarden voor een gezonde ontwikkeling gegarandeerd?**
- ⊙ **Zijn er signalen die wijzen op een verstoorde ontwikkeling? (kind, ouder, omgeving)**
- ⊙ **Wat zijn de risico's voor het kind als de huidige situatie voortduurt?**
- ⊙ **Welke factoren maakt het herstel lastig?**
- ⊙ **Wat zijn de risico's voor het kind bij te voorziene veranderingen?**

Afwegingskader

Vanaf 1 januari 2019 gebruiken, vanaf nu al mee oefenen.

In stap 4 bij risicotaxatie gebruik je nu ook:

- ◉ Structurele, acute onveiligheid en/of disclosure
- ◉ Meldnormen
- ◉ 5 Vragen van het afwegingskader

Voorbeeld veiligheid- risicotaxatie

Cliënt, alleenstaande moeder van een tweeling van 2,5 jaar. De tweeling gaat 4 dagen in de week naar het kinderdagverblijf. Ze zijn er nu 4 maanden. Bij ieder bezoek van moeder ruik je alcohol. Moeder ziet er niet verzorgd uit en heeft vaak dezelfde kleren met vlekken aan. Moeder moet zich soms vasthouden. Je weet dat moeder de tweeling haalt en brengt op de fiets.

Oefenen

Wat is de grootste zorg?

Is hier sprake van:

- Acute onveiligheid
  - Structurele onveiligheid
  - Disclosure
-
- Hoe zou je de 5 afwegingen beantwoorden

B
V
A
K
2
0
1
8

Casus AWK

Cliënt heeft lichte psychische problemen, waarvoor zij hulp krijgt. Ze heeft sinds vier maanden scheiding achter de rug, waar veel onrust in is. Ze geeft vanaf 1e maand aan hierdoor slecht te slapen, vindt haar jongste kind van 1 1/2 jaar lastiger dan normaal en heeft naar eigen idee minder aandacht voor de kinderen (4 en 6 jaar) dan gewenst. Professional vraagt of cliënt ondersteuning nodig heeft.

Wat doe je:

Als cliënt/patiënt aangeeft dat zij geen extra ondersteuning wil voor deze nieuwe problemen.

Casus AWK

Jongen van 8 jaar. Gaat 's morgens en 's middags naar naschoolse opvang. Gaat alleen naar huis. Een lieve zorgzame moeder die 5 dagen werkt en daarna een studie doet. Geen netwerk. Ze belt veel, of hij is aangekomen en dat hij voor het donker naar huis moet lopen. Hij is verzorgd, heeft altijd voldoende eten. Thuis staat zijn avondeten klaar, moeder komt rond 8 uur thuis. Moeder geeft aan dat de studie nog 9 maanden duurt en ze geen ruimte heeft om het nu anders te organiseren.

Wat doe je:

- Niet naar stap 5 en zelf hulp inzetten
- Hulp inzetten met registreren en monitoren door VT
- Melding bij Veilig Thuis voor onderzoek

Casus AWK

Moeder en vader hebben beide drukke banen, vader is veel in het buitenland. Moeder is voor een week in België voor een opleiding. Jullie zijn niet op de hoogte dat beide ouders weg zijn. Meisje 10 jaar, zorgt voor haar broertje van 6 jaar. Een vriendin past verder op de KK. Jongen geeft bij leerkracht aan dat hij honger heeft, dat er geen avondeten is, alleen brood. Beide ouders zijn telefonisch niet bereikbaar, bellen ook niet terug. Ook de vriendin belt niet terug.

Wat doe je:

- Je wacht tot de ouders terug zijn om in gesprek te gaan
- Melding VT voor onderzoek

Casus AWK

Client is uitgebreid bekend met ernstige psychiatrische problemen. De verwachting is dat de cliënt niet in staat is om binnen afzienbare tijd 'goed genoeg' ouderschap te vervullen en dat hulp in het vrijwillig kader onvoldoende zou zijn.

Wat vind je:

- Is melden noodzakelijk (onderzoek)
- Wat doe je als VT zegt, jullie zitten er al in met hulp, laten we dit uitbreiden

Casus AWK

Moeder met paniekaanval geeft op school aan slachtoffer te zijn van huiselijk geweld. De kinderen zijn 3 en 6 jaar. Moeder zegt dat ze het zat is en morgen meteen hulp gaat zoeken.

De verwachting is dat hulp in het vrijwillig kader voldoende zal zijn om de situatie te verbeteren.

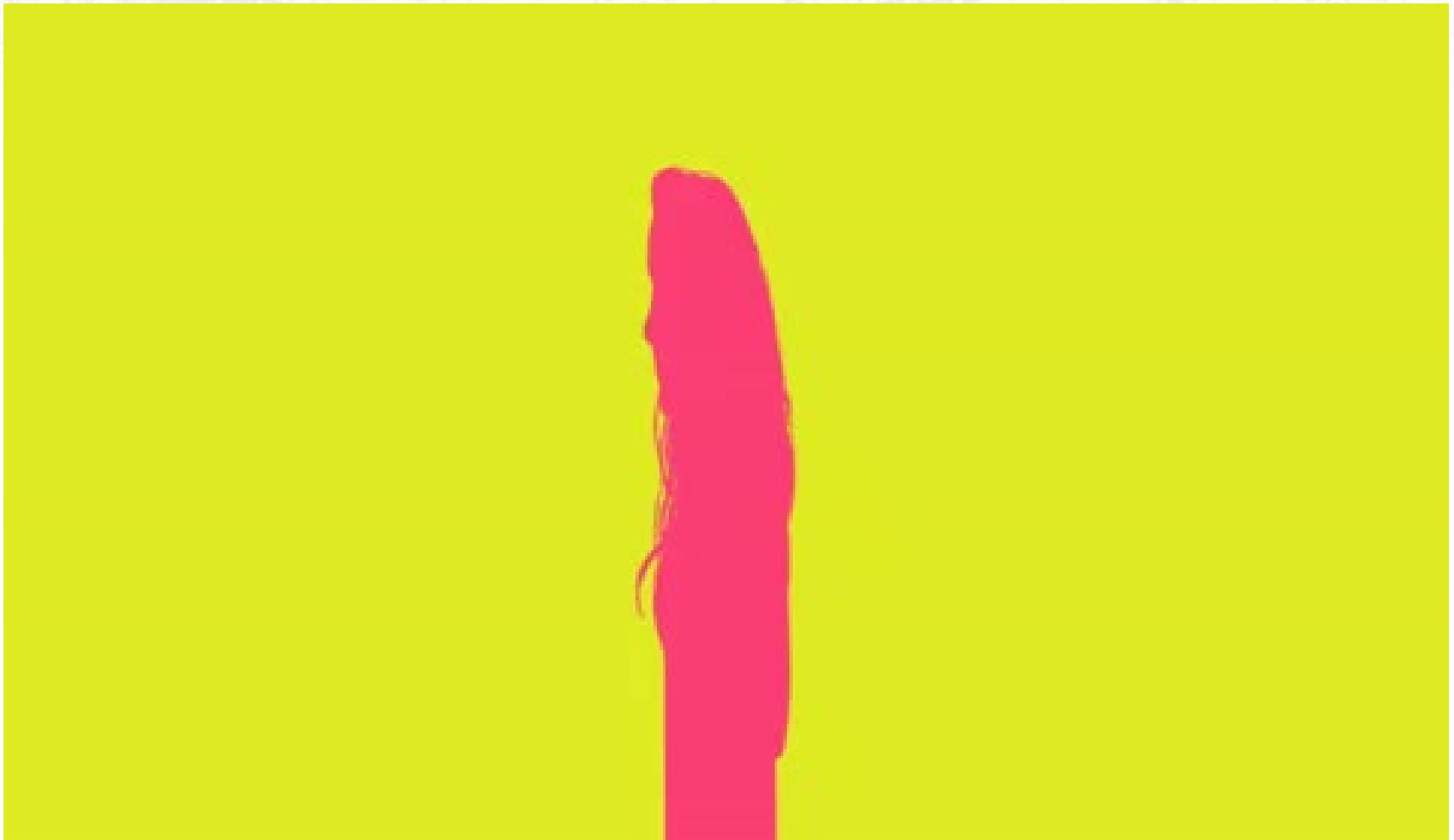
Wat doe je?

- Wacht je af of moeder dit daadwerkelijk doet?
- Ga je melden bij VT en zou je het dan eens zijn met VT als ze dit doorzetten naar hulpverlening zonder monitoren?

LANDELIJKE VAKGROEP
AANDACHTSFUNCTIONARISSEN
KINDERMISHANDELING

Film Christel

Signalen bij Christel

Wat zou je hier gezien kunnen hebben?

School

Hulpverlening

Wat zou je gedaan hebben?